

Βοηθητικό σχεδιάγραμμα

Κεφάλαιο 11

Σπάρτη: Η ζωή στην πόλη

Η ζωή στη Σπάρτη: Η πόλη έμοιαζε με στρατόπεδο και οι νόμοι ήταν αυστηροί. Λένε ότι τους νόμους έφτιαξε ο Λυκούργος.

Τα αγόρια ως την ηλικία των επτά χρόνων έμεναν στο σπίτι. Ύστερα την εκπαίδευσή τους την αναλάμβανε η πόλη. Τα μαθήματά τους ήταν η γραφή, η ανάγνωση, η μουσική και ο χορός.

Οι νέοι μάθαιναν την πολεμική τέχνη. Έμεναν σε σκηνές και έτρωγαν όλοι μαζί. Αγαπημένο τους φαγητό ήταν ο μέλας ζωμός.

Οι Σπαρτιάτες κατάφεραν έτσι να έχουν αγάπη μεταξύ τους και να δημιουργήσουν τον πιο ισχυρό στρατό της εποχής εκείνης, τη σπαρτιατική φάλαγγα.

Με τον ίδιο τρόπο μορφώνονταν και τα κορίτσια ασκούσαν στα γυμναστήρια. Φορούσαν κοντά φορέματα και έπαιρναν μέρος σ' όλες τις γιορτές και τις εκδηλώσεις.

Τα χρήματα που κυκλοφορούσαν στη Σπάρτη ήταν σιδερένια και είχαν μικρή αξία. Οι Σπαρτιάτες δεν αγαπούσαν την πολυτέλεια στη ζωή. Ένιωθαν περήφανοι για την καταγωγή τους

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

Σπάρτη: Η ζωή στην πόλη

Οι Σπαρτιάτες ασχολούνταν κυρίως με την πολιτική και την πολεμική τέχνη. Τα αγόρια και τα κορίτσια συνήθιζαν από μικρά σ' αυτόν τον τρόπο ζωής. Οι Σπαρτιάτες δεν αγαπούσαν την πολυτέλεια.

Η ζωή στη Σπάρτη δεν ήταν ίδια με τη ζωή στις άλλες πόλεις. Η πόλη έμοιαζε με στρατόπεδο και οι νόμοι ήταν αυστηροί. Λένε ότι τους νόμους έφτιαξε ο Λυκούργος,

ο οποίος ζήτησε από τους Σπαρτιάτες να μην τους αλλάξουν ώσπου να γυρίσει από ένα μεγάλο ταξίδι. Έφυγε από τη Σπάρτη, αλλά δεν ξαναγύρισε ποτέ.

Τα αγόρια ως την ηλικία των επτά χρόνων έμεναν στο σπίτι. Ύστερα την εκπαίδευσή τους την αναλάμβανε η πόλη. Από μικρά έπρεπε να συνηθίσουν στη σκληρή ζωή και να ξεπερνούν τις δυσκολίες της ζωής. Τα μαθήματά τους ήταν η γραφή, η ανάγνωση, η μουσική και ο χορός.

Οι νέοι μάθαιναν την πολεμική τέχνη. Έμεναν σε σκηνές και έτρωγαν όλοι μαζί. Αγαπημένο τους φαγητό ήταν ο μέλας ζωμός.

**ο μέλας
ζωμός:**

φαγητό από
χοιρινό κρέας,
το πιο
συνηθισμένο
γεύμα των
αρχαίων
Σπαρτιατών.

Οι **Σπαρτιάτες** κατάφεραν έτσι να έχουν αγάπη μεταξύ τους και να **δημιουργήσουν τον πιο ισχυρό στρατό** της εποχής εκείνης. Για πολλά χρόνια η **σπαρτιατική φάλαγγα** ήταν ανίκητη.

η φάλαγγα:

στρατιώτες,
παρατεταγ-
μένοι ο ένας
δίπλα στον
άλλο, έτοιμοι
για μάχη.

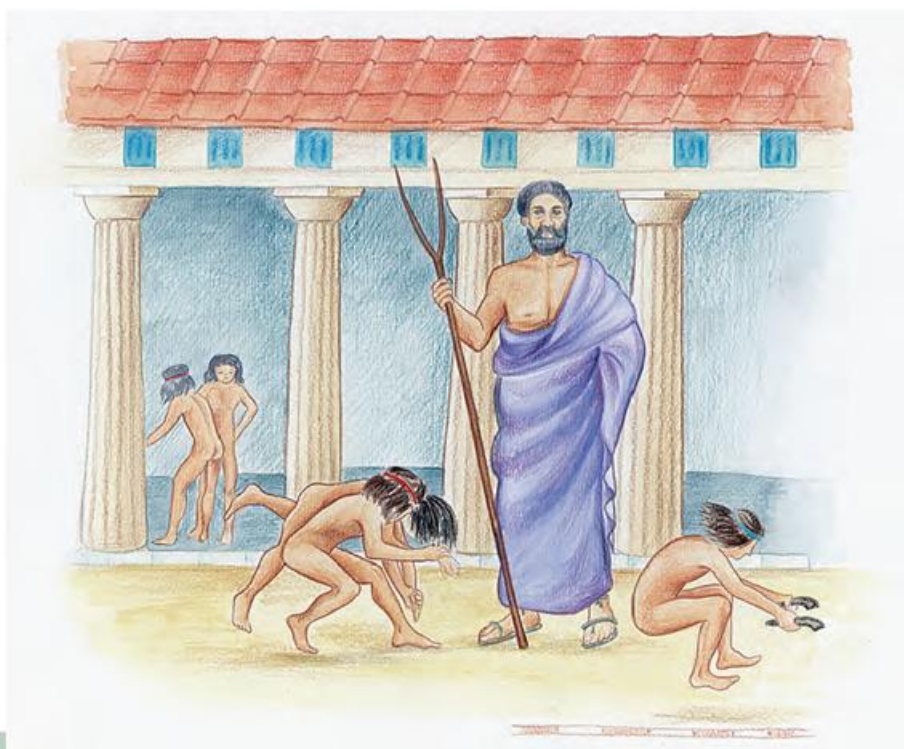

1. Σπαρτιατική φάλαγγα

Με τον ίδιο τρόπο μορφώνονταν και τα κορίτσια, τα οποία, όπως και τα αγόρια, ασκούσαν στα γυμναστήρια. Φορούσαν κοντά φορέματα και έπαιρναν μέρος σ' όλες τις γιορτές και τις εκδηλώσεις. Με αυτό τον τρόπο θα έπλαθαν γερό σώμα και θα γίνονταν αργότερα άξιες μητέρες.

Τα χρήματα που κυκλοφορούσαν στη Σπάρτη ήταν σιδερένια και είχαν μικρή αξία. Γενικά, οι Σπαρτιάτες δεν αγαπούσαν την πολυτέλεια στη ζωή. Ένιωθαν περήφανοι για την καταγωγή τους και έμειναν ξακουστοί για τη φιλοπατρία και την ανδρεία τους.

παράθεμα 1 **Οι τρεις σπαρτιατικοί χοροί**

2. Οι νέοι στη Σπάρτη γυμνάζονταν καθημερινά.

Στις γιορτές των Σπαρτιατών υπήρχαν τρεις χοροί ανάλογοι με τις τρεις ηλικίες του ανθρώπου. Πρώτα άρχιζε ο χορός των γερόντων που τραγουδούσε: «Ήμαστε κι εμείς κάποτε γενναίοι». Στη συνέχεια τους απαντούσε ο χορός των αντρών που έλεγε: «Εμείς είμαστε τώρα γενναία παλικάρια, κι αν έχεις τη δύναμη, τόλμησε». Τρίτος τραγουδούσε ο παιδικός χορός που έλεγε: «Εμείς θα γίνουμε μια μέρα πολύ καλύτεροι από εσάς».

Πλούταρχος, *Λυκούργος*, 21 (διασκευή)

παράθεμα 2 **Σπαρτιατικά ανέκδοτα**

Κάποτε ένας κακός άνθρωπος ενοχλούσε τον Δημάρατο ρωτώντας τον συνέχεια: «Ποιος από τους Σπαρτιάτες είναι ο καλύτερος;» Εκείνος του απάντησε: «Αυτός που δε σου μοιάζει καθόλου».

Κάποιοι ρώτησαν τον Χαρίλαο, τον ανιψιό του Λυκούργου, γιατί ο θεός του έφτιαξε λίγους νόμους. Αυτός απάντησε ότι εκείνοι που δε λένε πολλά λόγια ούτε και από πολλούς νόμους έχουν ανάγκη.

Μια φορά προσκάλεσαν έναν Σπαρτιάτη να ακούσει κάποιον που είχε την ικανότητα να μιμείται το κελάηδημα του αηδονιού. Τότε αυτός είπε: «Εγώ έχω ακούσει το ίδιο το αηδόνι να κελαηδάει».

Πλούταρχος, *Λυκούργος*, 20 (διασκευή)

3. Αναπαράσταση από σπαρτιατικό νόμισμα. Το πρόσωπο που απεικονίζεται είναι ο Λυκούργος. (Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο)

παράθεμα 3 Ἦτὰν ἡ ἐπί τᾶς

4. Μικροχάλκινο ἀγάλμα Σπαρτιάτισσας ἀθλήτριας (Λονδίνo, Βρετανικό Μουσείο)

Οι Σπαρτιάτες ἔδιναν τέτοια ανατροφή στις γυναίκες, ὥστε να εἶναι δυνατές στο σῶμα και γενναίες στην ψυχή. Ἄξιες γυναίκες και μάνες πολεμιστῶν, οι οποίες παρακινούσαν τους ἄνδρες να δείξουν ἀνδρεία στη μάχη. Η Σπαρτιάτισσα μητέρα, ὅταν ἔδινε την ἀσπίδα στον γιο της ἔλεγε: «Ἦ τὰν ἡ ἐπί τᾶς». Η φράση αὐτή σημαίνει ἢ να φέρεις πίσω την ἀσπίδα νικητῆς ἢ να σε φέρουν πάνω σ' αὐτή νεκρό.

Πλούταρχος, Λακωνικά ἀποφθέγματα, 16 (διασκευή)

1. Ο Λυκούργος ἔφτιαξε τους νόμους και μετά ἔφυγε ἀπό τη Σπάρτη. Μπορείς να φανταστείς γιατί;
2. Ασχολούνταν οι Σπαρτιάτες με τις τέχνες και τα γράμματα; Μπορείς να δικαιολογήσεις την ἀπάντησή σου;
3. Γιατί πιστεύετε ὅτι τα χρήματα στην ἀρχαία Σπάρτη ἦταν σιδερένια και μικρῆς ἀξίας;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11: Σπάρτη: Η ζωή στην πόλη

1. Να φανταστείς πως είσαι ένα παιδί που ζει στη Σπάρτη. Να διαλέξεις ένα όνομα από αυτά που βρίσκονται στην παρένθεση και να συμπληρώσεις το παρακάτω κείμενο μιλώντας για τη ζωή σου.

(Κυνίσκα, Άγης)

Με λένε είμαι χρόνων και ζω στη
 Κάθε μέρα πηγαίνω στο σχολείο, όπου μαθαίνω
 Όταν
 τελειώσουν τα μαθήματα, πηγαίνω στο
 Εκεί γυμνάζομαι και όταν γυρίζω στο σπίτι είμαι πολύ
 Όμως δεν παραπονιέμαι! Όταν μεγαλώσω

 Είμαι που είμαι
 Σπαρτιά..... και πολύ την πατρίδα μου.

2. Να ενώσεις τις φράσεις που ταιριάζουν μεταξύ τους:

Οι νόμοι στη Σπάρτη
ήταν αυστηροί.

Οι νέοι συνήθιζαν
στη σκληρή ζωή.

Οι νέοι ζούσαν όλοι
μαζί σε σκηνές.

Τα χρήματα στη Σπάρτη
είχαν μικρή αξία.

Μπορούσαν να ξεπερνούν
τις δυσκολίες.

Οι Σπαρτιάτες δεν ενδιαφέ-
ρονταν για την πολυτέλεια.

Μάθαιναν να αγαπούν
ο ένας τον άλλο.

Η ζωή στην πόλη έμοιαζε
με στρατόπεδο.

3. Να συμπληρώσεις τις παρακάτω προτάσεις, ώστε να εμφανιστεί στα χρωματισμένα κουτάκια το όνομα του νομοθέτη της Σπάρτης.

1. **Α Δ Κ Ω Ν Ι Δ** Οι Δωριείς εγκαταστάθηκαν στη
2. **Ε Υ Ρ Ω Τ Α** Επέλεξαν την πεδιάδα του ποταμού
3. **Κ Ο Ρ Ι Τ Σ Ι Δ** Στη Σπάρτη γυμνάζονταν και τα
4. **Ε Φ Ο Ρ Ο Ι** Μεγάλη εξουσία είχαν οι πέντε
5. **Δ Ο Υ Λ Ο Ι** Οι είλωτες ήταν
6. **Γ Ρ Α Φ Η** Τα παιδιά μάθαιναν ανάγνωση και
7. **Ι Η** Οι περίοικοι καλλιεργούσαν τη
8. **Ζ Ω Μ Φ Σ** Το φαγητό τους ήταν ο μέλας
9. **Σ Τ Ρ Α Τ Ο** Οι Σπαρτιάτες δημιούργησαν ισχυρό

4. Όταν λέμε σήμερα ότι μιλάει κάποιος λακωνικά τι εννοούμε;

... **Εννοούμε ότι μιλάει με λίγα λόγια, αλλά ουσιαστικά και χωρίς περιττές φλυαρίες.** ...